

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Synopsis Magnalium Divi Iosephi

Ignatius <a Sancto Francisco>

Leodii, 1684

Cap. 5. Divi Iosephi summa mansuetudo, animi moderatio, Iustitia ac iterùm Castitas in resolutione ab eo captâ deferendi potiùs quàm traducendi uxorem inventam gravidam.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38500

CAPUT V.

Divi Josephi summa mansuetudo, animi moderatio, justitia, ac iterum castitas; in Resolutione ab eo captâ dimittendi potius quam traducendi uxorem inventam gravidam.

I. **C**UM non è parentum carnalium arbitrio, sed divino moderante numine, Sanctissima puella Maria Mater Jesu futura, viro suæ Tribus electo, probato, cui nomen Joseph, desponsata, cum eo ex lege conjugii domesticam ageret consuetudinem, ab Angelo affata est: & ejus utero in dies magis magisque intumescente, deprehensa est esse gravida: at is fœtus, haud è complexu viri, sed à Spiritu sancto erat.

II. Porro Joseph cum indubitata cernebat in conjuge suâ argumenta, sibi que conscius esset se minimè illius auctorem, & tamen aliunde eos comperisset Sponsæ suæ mores, ut in eam non caderet certa & indubitata adulterii suspicio, atque aliàs vera probitas, neque sit prona ad malè judicandum, neque præceps ad vindictam: verbo uno, cum esset justus & nollet eam traducere, voluit occultè dimittere eam, Matth. c. 1. vers. 19.

III. At Josepho recessum sic apud se meditantem, en Gabriel Angelus qui Virgini conceptum annunciaverat admirabilem, se in somnis exhibet, eumque sic affatur: *Joseph fili David, noli timere accipere Mariam conjugem tuam, quod enim in ea natû est, de Spiritu sancto est. Quasi diceret quæ torquet animum tuum anxietas? quid fluctuas? quid agitaris? aut quod divortium meditaris? noli timere, noli ab eâ distrahi quæ tibi tanta charitate juncta est: fœtus iste quo vides alvum quotidianis auctibus intumescere, ut non ex te, ita nec ab aliquo quoquam mortali: sed Patet præparavit uterum, Spiritus san-*

ctus obumbravit & fecundavit, Dei Filius implevit.

IV. Prosequitur cœlestis genius dicens, *Pariet filium*, non tibi solitariè, sed orbitoti, hujus tû interim Pater crïs & dicèris, & nato puero, seu Pater, nomen impones, non quod tibi tuus fugesserit animus, sed quod ex re Deus illi ante mundum conditum destinavit: vocabis, inquam, JESUM, qui saluum faciet populum suum à peccatis eorum, non pecudum victimis, sed sanguine suo precioso. Ecce rei gestæ seriem. Quaritur in hæc historiâ, cur seu quo ex motivo D. Josephus Virginem deprehensam gravidam dimittere voluerit?

V. Duæ fuerunt olim hæc super re celebres opiniones: Prima Origenis, Divi Hieronymi, Theophylacti, & Dionysii Carthusiani in cap. 1. Matth. Divi Basilii Magni Orat. de human. Christi gener. D. Bernardi homil. 2. super missus est, Divi Thomæ in Supplem. quæst. 62. art. 3. ad 2. Gersonis tom. 4. Epist. de instir. festi Sancti Josephi, quam defendit Viguerius instir. Theologic. cap. 20. §. 9. dicentium, Divum Josephum voluisse dimittere Beatam Virginem, non quod esset illi suspecta de fornicatione, sed è contra, quia sciens illam divinitus concepisse filium Altissimi, reputavit se indignum ejus consortio & cohabitatione; memor fortè illius quod Deus dixerat Moysi de figurâ illius, hoc est Rubo, qui ardebat nec comburebatur, Exodi cap. 3. *Noli accedere, sed solve calcamenta de pedibus tuis, locum enim in quo stas terra sancta est*; vel etiam Patris tui Davidis, qui 2. Reg. cap. 6. timuit introducere Arcam Dei in domum suam: Idèò, inquit Origenes citatus, Virginem dimittere volebat, quoniam virtutem mysterii, & Sacramentum quoddam magnificentem in eadem agnoscebat, cui approximare se indignum existimabat: ergo humilians se ante tantam & tam singularem Virginem cogitavit se ab eâ elongare.

VI. Si petas unde hoc mysterium in uxore suâ operatum scire potuit, Respondet inter hos Gerson, Mariam antequam ad invisendam Elizabetham cognatam suam pergeret, Mysteriam

K k k

Incarnâ-

Incarnationis sibi annunciatum Josepho suo aperuisse, obstupuisse verò, ut par erat, Josephum, & de conjugē suā dimittendā, quod illius convictu non esset dignus cogitasse. Sed præterquam quod nimis gratis dicit B. Virginem id ei apperuisse, & D. Josephum verbis ejus fidem adhibuisse, quia ex nullo probatur, quin potius contrarium verosimilius est, vide infra dicenda num. 18. & 19. Ruit etiam ex hoc in particulari hæc explicatio Gersonis quod si ei tunc Beata Virgo hoc secretum aperuisset, ac propterea ab illā discedere voluisset, id illicò exequi cogitasset, quod non fecit, sed notat expressissimè Evāgelium, tum primū id cogitasse, cum ex ventre intumescens apparuit ei evidenter gravida.

VII. Propterea dicunt alii hoc à Deo ipsi fuisse revelatum, sed contra hoc est, primò, quod hoc nimis gratis dicitur, & non probatur: Ecce enim Evangelista, qui alias revelationes ipsi factas non tacuit, hanc tanti momenti subtrixisset? Secundò, quia, si hoc ei Deus revelasset, tunc simul & semel timore illo ei cohabitandi correptus fuisset, tunc etiam Angelus eum confirmasset, & non de post in aliā distinctā apparitione. Tertio, quia hæc revelatio non potest coherere cum verbis quæ Angelus habuit ad ipsum: dum enim dicit illi *Joseph Fili David noli timere accipere Mariam Conjugem tuam*, addit pro ratione: *Quod enim in eā natum est de Spiritu Sancto est.* Quod idem est ac si dixisset, *Noli timere Joseph, non est illicito violata complexu Conjugem quam vis dimittere, sed ex Spiritu Sancto supra naturam fecundata:* Atqui si propterea Joseph dimittere uxorem voluisset eo quod divinitus concepisset sciret, nonne dicenti Angelo, *noli timere accipere Mariam Conjugem tuam*, quia divinitus concepit, optimè respondisset, hoc scio, & propter hoc ipsum est quod ego eam dimittere cogito, non enim cum eā quæ tantæ sanctitatis & dignitatis est habitare mereor. Tertio, dicitur in Textu quod cum esset justus noluit eam traducere, id est ut manifestè patet ex verbo Græco infamare, & ut adulteram acculare, sed voluit eam

dimittere: non ergo sciebat ex revelatione Conceptionem in uxore esse laude dignam, aut propterea eam dimittere voluit. Quarto, hæc opinio dum humilitatem Divo Josepho tribuit, adimit prudentiam: si enim ex Spiritu Sancto uxorem concepisset cœlitus cognoverat, quantæ imprudentiæ immò & crudelitatis fuisset ab eā clam se proripere? quo enim velo, hoc divortioposito, tantum obtegeretur mysterium? Ex quibus evidenter patet hanc sententiam nullam habere probabilitatem.

Secunda sententia est illorum qui dicunt Divum Josephum mysteriū hujus eātenus ignarum, visā evidenti ex utero quem gestabat uxor conceptione, ab eā occultè recedere voluisse, quia absolute aliquid mali de eā cogitabat: pro hac citantur Divus Augustinus serm. 16. de Verbis Domini, Divus Chrysostomus hom. 4. in Matthæum. Divus Justinus dialogo contra Triphtonem satis post medium. Divus Ambrosius de instit. Virg. cap. 5. Divus Hilarius & Euthymius in cap. 1. Matth. Nicephorus lib. 1. cap. 8. & alii: Nec propterea peccavit malè cogitando, quia cum tunc nondum esset ei revelatum Incarnationis mysterium, ipsius opinio non potuit esse temeraria, quia nunquam fuit aut erit mulier, nisi hæc quæ gravida fuerit aut erit & non de viro suo, nisi violato conjugii thoro: quinimò justum omninò videbatur ut timeret nè Deum offenderet, si contra legem adulteram retinisset, quare illam etiam dimittere cogitavit, & dum hoc cogitavit, Justus ab Evangelistâ reputatur & declaratur.

IX. Inter Authores hujus sententiæ displicet Pater Carthagensis Scriptor aliàs celebris, & etiam erga Sanctissimum Patriarcham benè affectus (taceo Damasium Canonicum Tornacensem in Binoctio suo erga eundem Sanctum nimis illiberalem, imò contra ejus gloriam parum modestè dimicantem) qui tomo 4. lib. 4. homil. 3. asserit Divum Josephum in hac occasione fuisse Martyrem, & Martyrii ipsius seu pœnæ genus fuisse zelotypiam. Sed quis credat Virum adeò Sanctum, qui nihil

nihil de carnali commixtione cogitabat, à tam vili passione tam impotenter fuisse abreptum?

X. Nec, etiam remoto hoc Carthagenæ opinamento, arridet hæc secunda sententia: Primò, quia si Divus Josephus Beatam Virginem iudicasset absolvere eam, debuisset pro isto crimine tam manifesto juxta suam conscientiam cum illâ agere: atqui ex lege Dei adultera debebat acculari & lapidari, cum ergo hæc ex fide sua talis fuisset ex hypothesi, debuisset illam accusare, & non ipsius peccato connivere illi parcendo, & eam occultè dimittendo: sed contrarium patet ex Evangelio, quod eum ex hoc Justum pronunciat, quod noluerit eam traducere, hoc est diffamare, seu ipsius crimen in iudicium producere. Secundò, quia non est probabile Divum Josephum nihil profus dedisse Conjugis suæ quam ipsi Deus per oraculum & miraculum manifestum non ita pridem conjunxerat, virtuti, quæ in ea ad miraculum & stuporem emicabat, maximè verò, ex quo Deo facta erat, qui in ea ut Sol trans nubem icintillabat.

XI. Quare tertiam sententiam amplector quæ est nostri Joannis Sylvani Patriarchæ Jerosolymitani XLIV. vulgò Imperfecti in Matthæum cap. I. quem videntur sequi Haymo homil. in Vigil. Nativit. & Glossa ordinaria quæ docet Divum Josephum de uxore suâ nec absolutè malè ob virtutem, nec absolutè benè ob ejus uterum iudicasse, atque adeò quod eam inventam gravidam dimittere voluerit, non processisse hoc ex reverentia, nec ex indignatione, sed ex justitia, quæ eum tenuit suspensum inter utramque partem, & propter quam timuit illam diffamare, ne fortè innocens esset, vel retinere ne fornicaria.

XII. At quod Divus Josephus de uxore tunc non iudicavit absolutè malè clara est nostri Imperfecti sententia, qui ex hoc pronunciat eum verè Justum, quod non secundum visionem oculorum iudicavit, sed egregiis potiùs Mariæ virtutibus adversus ipsammet oculorum aciem detulit. Undè sic exclamat. *O inestimabilis laus Mariæ: magis credebat castitati ejus, quam utero ejus,*

& plus gratia quam natura. Conceptionem manifestè videbat. & fornicationem suspicari non poterat. Possibilis esse credens, mulierem sine viro posse concipere, quam Mariam posse peccare. Ad eum planè modum quo de Catone Seneca lib. de tranquill. animi, cap. 15. Catoni ebrietas objecta est: at facilius officiet quisquis objecerit hoc crimen honestum, quam turpem Catonem.

Sententiam hanc nostram habet in terminis citatus noster Imperfectus ubi sic ille. *Quoniam auditio verborum Mariæ, & consideratio vitæ ejus mala existimare de eâ non sinebat Joseph: Consideratio autem conceptionis ejus non permittebat eum ad plenum bona estimare de eâ, & sic animus ejus inter utraq; partes fluctuabat, & tenere eam timebat, & tradere eam non audebat.*

Videbat ergo ex una parte uxorem suam gravidam quam non tetigerat, nec ei adhuc revelatum erat cœleste Sacramentum Dominicæ Incarnationis, & sic absolutè de Virgine benè iudicare non poterat: Aliud verò eam cœlo volente, idque per oraculum simul & miraculum testificante, non ita pridem duxerat, videbatque tam sanctam, tam pudicam, tam honestam divinâque gratiâ ita perfusam, ut omnes in sui admirationem raperet, sibi ipsi quoque ad castitatem omnigenasque virtutes illicium esse sentiret potentissimum, prout decebat eam quæ jam Deo facta erat, quæ omnia etiam ipsum impediabant iudicare absolutè de illâ in malam partem, maximè cum esset Sanctissimus & plenus charitate, quæ non cogitat malum.

Itaque inter duas leges positus, unam de non infamandâ & periculo mortis crudelissimâ & ignominiosissimâ exponenda imprudenter honestissimâ ac sanctissimâ conjugem, alteram si fortè mali quid subesset de non convivendo & connivendo cum adulterâ, modum utramque servandi adinvenit eam dimittendo occultè, sicque justè egit: & ideò ab Evangelistâ justus vocatus est, maximè verò ex eo quod noluit eam traducere, quia nimirum tanta signa honestatis & probitatis in illâ elucebant; non obstante utero suo, ut vix justus haberi debuisset, saltem in eo gradu

gradu quo justus erat, si eam contra talia signa propter uterum traduxisset.

XVI. Itaque probatio hujus nostræ opinionis post alias refutatas sumitur ex illis Matthæi verbis: *Joseph autem vir ejus cum esset justus, & nollet eam traducere, voluit occultè dimittere eam, clarissimè per præcedentia illustratis. Accedit quod cum omnes tunc censent tempus advenisse vel instare adventus Messia, cui Mater Virgo esse debebat, potuit cogitare apud se fortè illa est uxor mea tam sancta, tam casta, quâ momente, quâ suadente, quâ præeunte virginitatis votum emissi quod si illa esset quid facerem si eam accusarem? Quid si fortè in itinere ad cognatam suam Elizabetham ab aliquo virguncula sine culpâ vim passa? an etiam diffamabo? absit hoc à me. Sed si fortè culpa subesset (quod nescio) adulteræ commiseri nolo: & sic tutiorem ac justiorem viam elegit, neutrum faciendū, sed ab eâ clam se subtrahendo: quasi diceret, uterus clamat iniquam mores sanctissimam, quid faciam? cohabitabone iniquæ? quid si iniqua non est? tradam ne sanctissimam? quid si talis non est? meam dubitationem dirimat recessus ab illa? quid justius? quid moderatius?*

XVII. Confirmatur primò ex illis verbis, *Joseph Fili David noli timere accipere Mariam conjugem tuam.* Timor enimurbationem (quæ oritur quando animus circa duo utrimque agentia concluditur) comitari solet, non suspensionem: suspensionem enim ira potius comitatur quàm timor. Confirmatur secundò, quia hæc sententia magis favet virtuti Divæ Virginis & Sancti Josephi, suaviq̃ue Dei dispositioni.

XVIII. Sed petes cur non prius quàm Virgo appareret gravida Angelus apparuerit Josepho ut eum edoceret unde illa gravida esset, tum ne Virgo sanctissima in suspensionem veniret, tum ne ipse turbaretur, æstualet, angeretur: auget dubium quod illud mysterium jam resecretum erat parentibus Sancti Joannis Baptistæ, nam Zacharias Pater, prophetando pronuntiavit: *Benedictus Dominus Deus Israel, quia visita-*

*vit & fecit redemptionem plebis suæ, Luc. cap. 1. Elizabetha mater, Unde hoc mihi ut veniat Mater Domini mei ad me; ibidem: immò & ipsi Baptistæ necdum nato, Vt enim facta est vox salutationis Mariæ in auribus Elizabeth exultavit in gaudio infans in utero ejus, ibidem. Nonne Joseph dignior illis? nonne cum esset electus à Deo ut huic mysterio inserviret & puero, conveniebat illum prius & potius hoc mysterium agnoscere quàm illos? cur ergo hoc illis revelatur, ipsi absconditur? sed etsi Angelus non dixit quâ tamen ratione id Virgo Viro celavit? inquit Divus Chryostomus homil. 4. in Matthæum, quæ enim & ab Angelo didicerat, & virum turbatum videbat, quomodò tantum moerorem sermone non absterfit? Responderet ibidem Divus Chryostomus his verbis: *Cur hoc, inquam, Angelus ante non dixit? ne scilicet Joseph de rei novitate dubitaret, & tale quid forsitan patiretur, quale legimus Zachariam pertulisse. Facile quippe est credere verum esse quod dicitur, quando jam res ipsa oculis offertur: antequam verò incipiat fieri quod promissum est, laboriosè prorsus dicta, & præsertim inusitata creduntur: propterea istud nec Angelus indicavit, & Virgo id quod & audiverat, & sentiebat, abscondit; neque enim sibi ullo modo à Sponso credendum putavit, si ad eum rem nimis novam suspectamq̃, deserret: quin immò magis eum in iram credidit concitandum, si quasi crimen admissum, hoc videretur obumbrare figmento: si enim etiam ipsa Virgo, cui tanta erat gratia conferenda, aliquid tamen patitur humanum, & dicit quomodo istud erit quoniam virum non cognosco? quâto magis ille dubitasset maxime cum id audiret ab uxore suspecta? Idcirco ei de hac re Virgo quidem ipsa nihil loquitur: Angelus verò advenit tempore congruente.* Hæc D. Chryostomus.*

Nec tantum ex prudentiâ virtute Beata Virgo hoc secretum non aperuit Divo Josepho, sed etiam ex modestiâ rarâ valdeq̃ue suspiciendâ, ne sua dona jactare videretur: atque etiam ex magnâ excelsâq̃ue in Deum fiducia, cujus providentiæ hoc totum opus, quod ipsius erat per excellentiam, commisit, certissimè

certissimè confidens Deum suam innocentiam & famam curaturum, ac vel rem totam opportunè patefacturum, ut paulò ante Zachariæ, Elizabethæ, & Baptistæ fecisse experta erat, vel omnia directurum ad majorem suam gloriam, cui suam famam, & omnia sacrificari æquum erat. Quàm magnanima ista Virginis in Deum confidentia! quâ omne hoc sinistra opinionis & infamiae periculum subiit, ejusque metum excussit. Discant ab illâ uxores aliæ, quæ viros habent morosos & suspiciosos, constantiam, & sperare in Deum quod ipse earum innocentiam proteget.

XX. Respondeo secundò, ex Divo Gregorio Magno homil. 26. in Evangelia. Divum Josephum permissum fuisse incidere in istam anxietatem & dubitationem propter eandem rationem, propterquam Divus Thomas permissus est dubitare de Resurrectione: *Nunquid casu gestum creditis*, inquit D. Gregorius, *ut electus ille discipulus tunc deesset, post autem veniens audiret, audiens dubitaret, dubitans palparet, palpans crederet: non hoc casu sed divinâ dispensatione gestum est: egit namque miro modo Divina Clementia, ut discipulus dubitans dum in Magistro suo vulnera palparet carnis, in nobis sanaret vulnera infidelitatis..... quia dum ille ad fidem palpando reducitur, nostra mens omni dubitatione postpositâ in fide solidatur.* Sic etiam Divus Josephus permissus est ante nativitatem Domini dubitare de integritate Matris ejus, ut dum ipse per Angelum ab ista dubitatione liberaretur, nos per ipsius testimonium omni exceptione majus, in fide confirmaremur Dominicæ Incarnationis. *Et certè quis locupletior testis Mariani pudoris, quàm Maritus, inquit Divus Ambrosius lib. 2. in Lucam, qui poterat dolere injuriam & vindicare opprobrium, si non agnosceret Sacramentum.*

XXI. Ad stipulatur Divus Chrysostomus homil. 4. in Matth. ubi sic loquitur. *Postquam dixit Evangelista quia Christus esset ex Spiritu Sancto, & absque ulla mixione sexuum, sermonem suum etiam aliunde confirmavit: ne enim aliquis diceret, & undè hoc potest esse manifestum? quis vidit? quis audivit aliquando tale*

contigisse? Neque putares discipulum quasi gratificantem Magistro suo ista confingere, introducit Ioseph, ex his quæ passus est fidem dictis per cuncta facientem, ut planè hinc dicere Evangelista videatur, si non credis mihi, & testimonium tibi forte meum suspectum est, crede igitur vel merito. Ioseph autem vir ejus cum esset justus, &c. Cum igitur esset justus, hoc frangi, bonusq; vir voluit dimittere occultè eam. Propterea verò Evangelista dixit quid iusto illi acciderit ante notitiam, ut nequaquam de his quæ post notitiam rei sunt facta dubitares. Et certè si Maria talis fuisset qualem illam suspicio fingeat, non modo publicari meruerat, verum etiam ex legis autoritate puniri. Sed Ioseph non solum manus, verum id quoque quod erat minus pariter indulsit. Non facturus utique, minus verò cum illa deinceps convicturus, nisi Sacramentum agnovisset. Tertia responsio ad hoc quaesitum erui poterit ex iis quæ dicemus infra num. 39.

Porro hoc Divi Josephi factum Sanctus Evangelista ejus tribuit justitiæ, dicens: *Ioseph autem Vir ejus cum esset justus, & nollet eam traducere.* Sed cum illud, & nollet eam traducere, significet & nollet eam publico exemplo ignominiosè puniendam curare: jure à Patribus vertitur in dubium quomodo justitia adducatur in argumentum pietatis & benignitatis? Nam ex hoc potius videbatur Divus Josephus dicendus pius, benignus, lenis & misericors, quàm justus. Sed respondeo nomen *justus*, quo eum appellat Evangelista in hac occasione, non significare justitiam, ut particularis est virtus, & una ex quatuor Cardinalibus, sed justitiam communem & generalem, quæ omnes complectitur virtutes, & importat habitum & affectum implendi omnem legem. Et certè, ut hic tatus vir tot in se motus sedare posset, & tunc exurgentes in tam urgenti occasione passiones sistere, ac contineret, eguit plusquam unâ virtute justitiæ particularis, nec illa sufficisset ad tantam sui victoriam, imò è contra illa zelum potius ejus accendisset, ut manifestè grava puniretur.

Confirmatur: duo in hac occasione Evangelista proponit consideranda: Primum, quod videns uxorem suam, quam

quam non tetigerat, gravidam & nefciens undè, eam tamen traducere noluerit. Secundùm, quod eam voluerit occultè dimittere, non enim putabat se posse tutà conscientia illi cohabitare cum periculo peccari, si quid fortè mali subesset. Vide jam in utroque incomparabilem Sanctitatem.

XXIV. In primo, sic eam effert Divus Petrus Chrysologus. *Hoc pio, inquit, magis videtur convenire quam iusto; sed humano iudicio non Divino. Penes Deum neque pietas sine iustitia est, neque sine pietate iustitia: Celesti sensu sine bonitate aequitas, sine aequitate bonitas non habetur, virtutes si separata fuerint, dilabuntur: Aequitas sine bonitate servitia est, iustitia sine pietate crudelitas. Ioseph ergo merito iustus, quia pius; & pius quia iustus: Denique dum pietatem cogitat crudelitate caruit, dum causam temperat, iudicium custodivit, dum vindictam differt crimen evasit, dum refugit accusationem fugit sententiam. Et optimè, nam Scriptura dicens: Noli esse iustus nimium. Ostendit evidenter iustitiæ opus esse, iustitiam moderatione temperare: in quem sensum elegantissimè Divus Gregorius Nazianzenus epist. 181. Nihil grave, inquit, carnifices agunt, legibus enim inserviunt: nec iniustus est gladius, quo de improbis supplicium sumimus: nec tamen laudatur carnifex, nec cruentus gladius lubenti animo tractatur: humanus enim animus, si tamen humanus, in humanitatem & benignitatem potius inclinat.*

XXV. In secundo: Divus Augustinus tom. 10. serm. 63. de diversis: *Attendite, inquit, sinceram iustitiam: non enim propterea parcere volebat quod habere cupiebat: multi enim amore carnali adulteris uxoribus parcunt volentes eas quamvis adulteras habere, ut eis per carnalem concupiscentiam persfruantur: hic autem vir virtuosus habere eam non vult: ergo non carnaliter diligit: & tamen non vult punire; ergo misericorditer parcat. Qualis hic iustus est, nec tenet adulteram, nec propterea parcere videtur, quia libidinose diligeret: & tamen nec punit, nec prodit: merito planè testis electus est virginitatis uxoris.*

XXVI. Addo, nec ut arbitror improbabiliter, Divum Iosephum non idè sojùm

eam suspectam dimittere voluisse, ne fortè si non esset innocens, cum eà manendo ejus crimini participaret, ut hætenùs placuit Sanctis Patribus, sed etiam ne suam ipse castitatem, & illius vorum quod fecerat in discrimen adduceret: ita enim cogitare potuit apud se, & meo videri, sine dubio cogitavit, si illa fortè cecidit, quod nefcio, cum eà manere, mihi qui castitatem voti licet eà consulente, quomodo tutum? si enim ita cecidit cum alio, posset me quoque, qui me illam tenerè diligere sentio, in eandem prævaricationem pertrahere: cum igitur castitas non sit tuta nisi cauta, pro meà securitate ab illa me proripio. Quanta castitas illa? imò qualis iustitia?

In utroque autem Divus Chrysostomus homil. 4. in Matth. celsitudinem virtutis merito stupet ac miratur: verba ejus merentur lectionem & profundam reflexionem, habent enim ferè singula suum pondus. *Si Maria, inquit, talis fuisset qualem illam suspicio fingebat, non modo publicari meruerat, verum etiam ex legis autoritate puniri: sed Ioseph non solum majus, verum id quoque quod erat minus pariter indulsit: non enim tantum eam damnare noluit, sed nec publicare. Vidisti nempe virum sublimiter philosophantem, & tyrannicæ illius effectiois immunem. Nostis enim profectò, quàm impotens res sit zelotypia. Propter quod ille bene, hujus rei non ignarus, aiebat, Proverb. cap. 6. Plenus est zelo furor viri ejus, non parcat in die vindictæ. Et rursus inexorabilis est, inquit, sicut infernus zelus. Et nos quidem plerosque novimus velle animam potius amittere, quàm in tormentum zeli atque huiusmodi suspicionis incidere. Quamquam hic qua tandem diceretur esse suspicio, ubi ipse uteri tumor videbatur arguere suspectam? Sed tamen ita erat ille Vir ab huiusmodi passione mundus ac liber, ut ne in minimis quidem Virgini vellet inferre molestiam. Quia ergo & apud se illam retinere iniquum putabat, publicare atque in iudicium trahere nihil esse aliud quàm eam in mortem trahere videbat. Neutrum horum facit, sed adhuc sub lege vivens supra legem philosophatur: signum dem adventante iam grati, multa sublimioris disciplina documenta fulgere oportebat.*

rebat : ut enim sol nondum radiis ostensis, eminentis tamen splendore suo maximam partem orbis illuminat; ita & Christus ex utero Virginis tam iamq; progrediens universo orbi etiam priusquam oriretur illuxit. Denique ante illum quoque Virginis Beata partum & Prophetæ in spiritu tri-
pudiabant, & Mulieres in spiritu prædicabant futura & Ioannes nondum claustra egressus uteri gaudia sua pendebat & Matri. Propterea igitur & Joseph tantam philosophiam mentis ostendit, neque enim aut in iudicium tradidit Sponsam, aut ipse saltem ei manifestum exproravit uteri tumorem, sed tantum ab illâ se separare conatus est. Quum in his ergo omne negotium verteretur, atque in summâ res difficultate consisteret, advenit repente Angelus, qui omnia simul mæsta & adversa dissolveret.

XXVIII Ex quo Divus Paschasius lib. 2. in Matth. sic eximie ad mores concludit. Hoc velim audiant temerarii, & discant inter casarum incerta diu secum ex reverentiâ timoris Dei delibere negotia, ne discrimine levitatis pressi in deterius cadant. Et nos Fratres quoties turbat nos dubitatis caligo, fallit rerum species, facit superficies causarum interdum interiora veritatis nescire, declinemus ad præsens iudicium, subtrahamus sententiam, fugiamus discrimen, dicamus totum Deo, ne dum temerè gestimus definire sententiam, nobis paremus ex discrimine alieno ruinam.

XXIX. Discant etiam hinc severiores Superiores & Iudices, quorum carnifex est animus, & ad poenas irrogandas semper anhelans, non modò non humanitati, sed nec iustitiæ consonum esse miseroseos ferocia primùm vultus & judicialis strepitus turbatos captiosis interrogationibus implicare, & malè innodatos pejus pro verè confectis condemnare.

XXX. Verùm hoc profundius perscrutari lubet, nam in paucis Evangelistæ verbis, quibus iustitiæ Divi Josephi specimen exhibet, venam invenio divitem, quâ effusa, nihil amplius desiderari possit ad plenissimam istius Viri incomparabilis commendationem. Ecur amabo, ut hoc admirabile factum Divi Josephi referat Evangelista pro-

ludit isto modo dicens : Joseph autem vir ejus cum esset iustus? Cur potius hic iustus quam alibi? nunquid non iustitia fuit, quod tam promptè, tam simpliciter, tam perfectè obedierit Angelo fugam in Ægyptum præcipienti? nunquid non iustitia fuit quod tam Religiosè quot annis ascenderet ex Nazareth Jerosolymam ad solemnitates? nonne iustitia fuit, quod ipse, cujus ex Davide & Salomone decemum duxerat S. Evangelista, & consequenter jus directum ad Regnum Davidicum indicarat, conjunctam cum tantis naralibus ultimam conditionem, nempe Fabri, tanquam ex inscrutabili Dei providentiâ sibi electam & provisam, resignatione summâ, & cum gaudio in Spiritu Sancto excepit, amplexatus est? Nonne iustitia fuit quod summam illam puritatem & castitatem in ipso conjugio mortalium primus servaverit? & tunc quidem cum sterilitas probro & maledicto vertebatur? Cur ergò non in his, sed ibi expressè dicitur Divus Joseph iustus? Certè existimo idè hic expressè dici iustum, (quod de iustitiâ communi & generali, quæ omnes complectitur virtutes intelligendum) quia censuit Evangelista iustitiam quæ decebat Virum Mariæ habentis, in utero filium Altissimi, cujus ipse erat Pater, nullo argumento hoc validiori, efficaciori & clariori probari posse, & idè bene pendendum ac ponderandum.

Duo ergò hic consideranda, præ XXXI. primùm, quòd videns uxorem suam, quam non tetigerat, gravidam, eam tamen traducere noluerit: Secundùm, quod eam dimittere voluerit, & utrobique ut magna erux, ita magna Iustitia. Videamus.

Quoad primùm, quis explicet quàm XXXII. graviter commotum fuerit & agitatum cor Sanctissimi Viri? Ex unâ parte non ignorat Sponsæ suæ Sanctimoniam, testis est oculus honestissimæ conversationis ejus, quæ etiam certentibus afflabat castimoniam: ex alterâ parte gravidam videt ipsam unde autem? ignarus est quid molestus? Cùm ergo sensim intumesceret Beatissimæ Virginis uteros, Sanctus Joseph sponsus ejus pudicissimus animadvertit quod

quod vix credere potest, videri indubitate, quod tamen dubitat esse eam que se ad servandam & vovendam virginitatem induxerat, aliunde quam ex se gravidam. Rem videri, nescit modum: imò scit Virginem tam puram, & tam alienam ab eo quod videt, ut non credat oculis suis: Sed tamen illa fert uterum: disputat ipse cum animo suo quomodo gravida potest esse Virgo? & quomodo tam sancta, tam modesta fidem violasse Viro? Hæc inter se nimis pugnancia sunt.

XXXIII. Positum ergo erat cor ejus quasi inter duos lapides molares: hinc uterus premebat plenus: illinc probata honestissimæ Conjugis virtus. Uterus ciet odium, & quæ ex eo sequitur iram: virtus & rarissimæ uxoris dotes accendunt amorem, & quæ ex eo sequitur teneritudinem, utrumque quomodo cor ejus lancinabat? quomodo hinc & hinc distrahebat? quomodo se expediet? Recordatur uxorem se ad continentiam, immò pro continentia servandam ad vovendum adduxisse, sub pre-textu quod actio conjugalis, licet licita & honorabilis, non tamen erat pura, & interim illam videri non diu post gravidam; auxisset procul dubio anxietatem, obruisset animum, nisi ejus amor spiritualis fuisset, & virtus probata, quod hoc insitio conjugii, quando amor conjugum est vehementior: nec brevis fuit aut unius diei hæc in Divo Iosepho angustia, sed diu illam sustinuit, & quo pede alvus intumescerebat Virginis eodem ejus anxietas & moror augebatur. Habenas Deus laxavit ejus dubitationi, ut eò usque cresceret quò poterat, ut in illâ omnes orituras in Ecclesiâ contra Virginis integritatem dissiparet & sanaret: unde passus est in hoc agone quantum potuit, atque ita toto illo tempore Deus in Divo Iosepho maximam quam potuit Mysterii Incarnationis confirmationem excudit, ut nobis liquidò constaret non fuisse opus viri, sed Spiritus Sancti.

XXXIV. Vide interim quomodo ille in hac occasione adeò lubricus (& cui nescio an ulla unquam fuerit, aut erit similis) se gessit? non ille, ut etiam justissimus & mansuetissimus fecisset, indignati

non exandescere, non præcipiti ira impetu, quem hic casus, si ullus accendit, gravius aliquid moliri cœpit, sed motus omnes sedat, rationem servat, æquitatem tuetur, Deo confidit, & justitiam amplectitur: ut dum occultè dimittit uxorem, nec innocentem prodad, nec alieno crimini, si crimen adesset, participet.

Non ergo præcepit in iram, non exardefecit in furorem, non turbat aut subvertit domum, non eam malè tractat, non expellit domo, nec aut palam facit ei confusionem, aut coram parentibus & amicis; non eam in particulari objurgat, quod facerent etiam Sancti, sed nec interrogat eam, unde illi hoc? immò nec torvè respicit, aut durius illi loquitur: verbo uno non illi, quamvis rea appareat, sed sibi ipsi omnem pro hoc factò poenam irrogat, seipsum exilio damnans; ne vel Deum offendat, vel uxori injuriam faciat: Qualis hæc justitia! An hoc potuisset si fomes adhuc in illo vixisset? si non in summo sanctitatis culmine constitutus fuisset? & hæc ex observatione Joannis Hentenii Hieronymiani in Evangelia ad hæc verba: *Hæc autem eo cogitante, Matth. cap. 1. vers. 20. ubi sic ille: Vide mansuetudinis excellentiam: non solum hæc de re, nihil alteri manifestabat, sed nec ipsi de quâ suspicionem habebat: tantum apud se cogitavit clam dimittere eam. Hæc verò Hentenius ex Divo Chryostomo in eadem verba Matthæi, ubi ait: Notatur etiam mansuetudo Ioseph, quia nulli enarravit suam suspicionem, neque ei quæ suspecta erat, sed in se cogitabat.*

Denique ut hinc indeficientem illibatamque proterus Divi Iosephi justitiam agnosceremus, nec ejus de Virgine uxore cogitationem in sinistram ullo modo partem interpretari possemus, justificavit eum in hac ipsa enarratione sacer Evangelista dicens: *Ioseph autem vir ejus cum esset justus & nollet eam traducere, voluit occultè dimittere eam.* Ex quo nimirum quam constans, quantumque in perplexissimo negotio justitiam ejus tenor fuerit apparet, quæ & ipsum Spiritum sanctum per os Evangelistæ loquentem, Interceptam vademque habere meruerit. Quem

Quem autem Evangelista vel Spiritus sanctus ipse iustum vindicat, quis iniustitiam condemnare audebit? & si in hoc summa arduitas negotio, ne in cogitatu quidem eius labecula ulla inventa est, quâ demum in cogitatione; quove in opere contra iustitiam vel Dei legem deliquisse videri poterit?

XXXVII. Quantum ad secundum: occultè ergo dimittere cogitabar seseque ab eâ clam proripere indemnam: sed quantum res hæc illi statuta erat? quis edicat? quo sensu animæ dimidium suæ, & si ita dicere liceat semet a seipso divellet? tormentum ingens atque omni cruciatu acerbis, quo viri castissimi integerrimique animus diu noctuque supra id quod dici potest torquebatur, quo tamen liberare se poterat nullo negotio, poterat enim tacere, & cum eâ manere, si non fuisset iustissimus, aut si castitas ei defuisset.

XXXVIII. Deus illa duo corda perfectissimè conjunxerat, & ita perfectè, ut nulla unquam aequè. Quam sensibilis ergo, quam amara debuit esse ista separatio futura suâ opinione perpetua! & quam triste vel de eâ solum cogitare! Deus meus (ita secum ipse) quomodo versa est in luctum cithara mea? quomodo subito exhaustum est gaudium meum? Heu me miserum! quomodo video Solem felicitatis meæ obtenebratum? O me infelicem cui ab illâ abscedendum, quæ tam gratiosè lucebat in oculis meis! ô Maria! ô Sponsa mea olim mihi tam chara! ergone tu mihi deserenda? ô duram fortem! ô casum acerbum! quid? mihi vivendum & sine illâ vivendum? & quæ deinceps erit ista vita victuro sine illâ, quæ erat totum meæ bonum & solatium vitæ? O munde! ô sine requie munde! ô Maria! quanta est angustia mea, & ut te deseram, & ut tecum maneam? ille qui suavi tuæ assuetus est præsentia quomodo poterit à te discedere? quæ manus tui repudium scribere? non utique mea, non, non erit illa ah! tui infelicis dextera Sponsi: nam licet te deseram, te tamen amo. Ergo per orbem pererrans eo, ut homo palabundus, ut pauper, ut vagus, ut confusione plenus, malo gustui meo, propriaque detractum satisfactioni, malo in me

ipsum sævire, quam vel in Deum delinquere, vel in te: hæc vel his similia Divus Iosephus in hoc mœrore. Ex quibus discant conjuges non turbari, aut desperare; si in matrimonio suo inveniant cruces, quas minimè cogitaverant, si ab invicem aliquando patiantur: quandoquidem hoc matrimonium Divi Iosephi & Virginis, tam sanctum, tam evidenter à Deo, & tam sublimiter in Deum, suis non caruerit molestiis & amaritudinibus.

In hæc autem perplexitate, non ante, adfuit Deus quam dum prope esset Ioseph ut Mariam dimitteret: hoc significant verba illa: *Hæc autè eo cogitante*, idest jam jam quod cogitabat tacturo: *Ecce Angelus Domini apparuit ei, &c.* Permisit Deus, imò voluit ipsum quantum fieri potuit angere, ut quantum fieri poterat mereretur, nobisque pateceret magnitudo virtutis ejus ac sanctitatis: in hoc enim intendit Deus, ut Sancti sui, quantum fieri potest, crescant in merito. Ita probavit fidem & obedientiam Abraham Patriarchæ in filii sui Isaac immolatione, Genes. cap. 22. Vide quomodo præcepit ei Deus ut immolaret filium suum unigenitum quem diligebat Isaac. Hic ad cœleste mandatum nil cunctatus, exivit ut abiret ad locum quem præceperat ei Deus; sed non fuit satis: post tres dies itineris tandem pervenit ad radices Montis à Deo ad immolationem designati; non fuit satis: Relicto ibi comitatu ascendit ad verticem Montis, ubi immolatio fieri debebat; non fuit satis: Altare ædificavit; non fuit satis: in eo ligna ad sacrificium composuit; non fuit satis: filium suum Isaac ligavit, non fuit satis: eum posuit super struem lignorum, non fuit satis: extendit manum ut atriperet gladium quo præcinctus erat; non fuit satis: educit gladium; non fuit satis: brachium armatum elevat jam jam icturus. Tunc non ante, ecce Angelus Domini de cœlo clamat, *Abraham, Abraham non extendas manum tuam super puerum, neque facias illi quicquam: nunc cognovi quod times Deum, & non pepercisti unigenito filio tuo propter me.* Tentavit Deus Abraham: iustinuit utque ad ultimum punctum Abraham, ut

ut nota fieret omnibus sæculis futuris ejus fides, Obedientia, & Constantia ac in Deum amor: Ita quoque probatus est D. Josephus.

- XI. Quamvis autem Deus moram trahere videatur, non tamen tardat, quia venit tempore congruo: Viro enim Sanctissimo plenè probato *Ecce Angelus Domini apparuit in somnis dicens, Joseph Fili David noli timere accipere Mariam Conjugem tuam, quod enim in eâ natum est de Spiritu Sancto est, &c.* Ac si diceret, Joseph ubi es? & quales sunt istæ cogitationes tuæ? Redi ad te & recordare quid promissum sit Davidi cujus Filius es, videque hoc in te nunc completum: quod enim in uxore tuâ natum est, de Spiritu Sancto est: Ita ferè Strabus in hunc locum. Quid poterat illi accidere jucundius quàm hoc in tam tristi confusione cogitatum suorum nuncium? quod scilicet illa quam cœlo dante acceperat in uxorem, & quam tam tenerè diligebat, quam tanti faciebat, paritura erat ex Spiritu Sancto Messiam toties promissum, adeò desideratum, tamdiu expectatum; cujus ipse Pater futurus erat. Quid, inquam, potuit illi accidere jucundius quàm quod illam, à quâ tam ægrè se separabat, retinere jubeatur? Nunquid poterat sibi hinc usurpare illud ejusdem Patris sui Davidis Psal. 93. vers. 19. *Secundùm multitudinem dolorum meorum in corde meo, consolationes tuæ letificaverunt animam meam.* Ac deinde illud Jacob Patriarchæ unius ex Progenitoribus suis *Tunc latus moriar cum videro faciem filii mei.*

- XLI. An non hic miranda Dei nostri providentia, & stupendus ejus procedendi modus ut Sanctum nostrum reddat inclitum? Dum hæc agebantur, hæcque patiebatur Divus Josephus, actu hoc agebat Deus, ut eum omnium hominum faceret maximum, Patrem dico filii sui, & Prædestinatorum post Matrem primum, & ipse nesciebat: propterea duram istam dedit illi tentationem, eamque ob rem cum Zachariæ & Elizabeth ejus uxori revelasset Mariam Filium suum de Spiritu Sancto concepisse, id tamen illi absconditum voluit: Si enim ei revelasset non fuisset tentatus & probatus, si non

fuisset tentatus & probatus, nõ meruisset, ejusque virtus fuisset nobis incognita.

Audiendus ad hoc propositum Rupertus Abbas sydrus nostræ gentis, lib. de Glor. & honor. Filii Hominis in Matth. ad illa verba, *Joseph Fili David noli timere accipere Mariam Conjugem tuam, &c.* ubi postquam proposuit quæstionem cur Angelus non missus ad Josephum antequam Beata Virgo appareret gravida, ipseque dubitaret ac angeretur? Respondet his verbis. *Ut tentaretur & manifestum fieret tam sanctis Angelis, quàm nobis hominibus de ipso quod esset justus, & talis qui digni sic deberet appellari Joseph fili David: sic enim Pater ejus David maluit exulare, quàm uti permissio legis dicentis, diliges amicum tuum, & odio habebis inimicum tuum. Sed surgens, ad Achis Regem Geth fugit, quomodo iste iustus Joseph occultè dimittere Mariam voluit proficiscens in Regionem alteram: amplius autem ex eo filius David tam insigniter tali in re, tali in tempore. Pondera hæc postrema verba, tali in re, tali in tempore, id est pepercit non in tali quali injuriâ, sed in omnium gravissima: pepercit, non Evangelii tempore, sed Legis antiquæ: pepercit in principio desponsationis, quando amor nascens, quando zelus major, & ira potentior: & pepercit, non quocumque modo, sed eo quo explicuimus, ac ne ipsam, aut Deum offenderet, in seipsum sæviendo, & ea propter seipsum exitio perpetuo condemnando.*

Cum ergo in eo passiones omnes, XLII & affectiones appetitus tam concupiscibilis partis, quàm irascibilis, adeò edomitas videamus, ut in conjugio vivens, nihil de carne cogitaverit, ut videns uxorem suam gravidam nesciens unde, ne vel nutu quidem, vel verbulo eam contristarit, ut eam plus amans quàm seipsum, ab eâ tamen se voluntate & in animi præparatione avulserit ne Deum offenderet, & ne illi noceret, per orbem exul & vagus proficisci elegerit, ut denique in tantâ iræ, imò furoris occasione, quâ nullâ unquam major, eam tamen moderationem, æqualitatem, & justitiam servavit, quam hinc vidimus, nonne omnino concludendum quomodo fecimus

mus supra Part. 1. tract. 3. quod si ipse ut ceteri in Adam peccavit, ab eo tamen morbo ita sanatus sit (quod non ceteri) ut nihil imbecillitatis ei ex illo remanserit.

CAPUT VI.

*Divi Josephi ex hoc iterum
aliisq., Patientia, Animi
Fortitudo, et Aequa-
nimitas.*

- I. **P**ERFECTIO Dei summa est quod omnium plenitudinem & cumulum perfectionum in unicâ purissimâ ac simplicissimâ entitate, quam Theologi simplicitatem vocant, sine ullâ compositione & commissurâ colligat, ita ut omnes omnium entium perfectiones non solum contineat eminenter & cum infinitâ supergressione, sed etiam simpliciter & seclusâ omni pluralitate: Non ergo in illo alia res Intellectus, & alia Voluntas, alia Scientia, & alia Potestas, alia Misericordia, & alia Iustitia, & sic de ceteris: sed omnes sunt actus actualissimus, unicissimus, purissimus & simplicissimus: hic est enim conceptus essentia essentialiter infinita in omni genere: secus est de creaturis, quatuor esse cum è diverso sit essentialiter finitum & limitatum, eò excellentiores erunt quo plures in se coacervabunt perfectiones, quibus per multipliciter propius accedant ad aliqualem representationem perfectionum, quæ reperiuntur in Deo per unitatem seu identitatem.
- II. Neque tantum propter limitationem sui esse omnibus creaturis essentialem, indiget homo pluribus perfectionibus ad sui ornamentum, & facultatum suarum complementum, sed etiam propter certorum excellentiam Actuum, quæ excellentia in aliquibus tanta est, ut nunquam illos producere possit sine adminiculis illis sive à Deo additis, sive proprio labore comparatis.
- III. In hoc genere fuerunt plures virtutum actus, quas in Divo Josepho

divinum commendavit Evangelium, de quorum aliquibus propterea in hoc opere sæpè recurrit sermo: inter quos maximè eminet hic, quò uxorem suam sustinuit gravidam, quam sciebat se non tetigisse: Tam magna enim res fuit in hoc casu eo modo se gessisse quo explicuimus capite precedenti, ut non tantum ad hoc pluribus egerit virtutibus, sed totâ iustitiâ, nec iustitiâ communi tantum & ordinariâ, sed totâ plenitudine Sanctitatis: quod satis innuit Sacer Evangelista dum hoc factum referens, Divum Josephum non tam asserit Iustum, quam præsupponit, dicens: *Joseph autem Vir ejus, cum esset iustus & nollet eam traducere, voluit occultè dimittere eam.* Hocce enim modo huic tacto præludens, nonne idem est ac si diceret: non mirandum cum esset iustus quod ita se gesserit: cum verò nullus communiter tantum iustus, aut etiam tantum communiter Sanctus ita se gerere potuisset in tantâ occasione, ut constat: relinquatur omnino ut Evangelista voluerit iudicâ fuisse præditum sanctitate, quia omnino talis ad talem actum fuit necessaria.

Quare hic alii mirati sunt & laudaverunt summam ejus prudentiam, alii fidem, alii & nos cum his castitatem, mansuetudinem, pietatem, benignitatem, moderationem, sanctum Dei timorem. Restat ut ex hoc quoque ac deinde aliis, animi ejus fortitudinem, sufferentiam & æquanimitatem perpendamus.

Ceteri homines dum sunt Patres ex inde percipiunt delectationem, & quarunt: & nisi illam se inventuros scirent, renunciarent libenter isti qualitati, quam sequuntur tot curæ, sollicitudines, & molestiæ tantæ. At Divus Josephus dum fit Pater, majores in animâ, quam in corporibus suis Matres dum actu pariunt, patitur angustias. Cum enim alia sint mentis cruces, & alia Corporis; quis est qui nesciat illas ceteris paribus his longè esse acerbiores & intolerabiliores.

Hinc Theologi intolerabiliorem docent in animabus damnatis & se purgantibus dolorem quem ex penâ damni percipiunt seu privatione Dei.